https://www.atl.nu/betesdrift-i-centrum-pa-fransk-jordbruksmassa

Utblick 2026-11-05

”Betesdrift i centrum på fransk jordbruksmässa”

Den stora jordbruksmässan i Clermont-Ferrand slog i år ett slag för fördelarna med betesdrift i bergstrakter.

Frankrike har genomlidit den torraste och varmaste sommaren någonsin. Den har satt djupa spår. Många vill se handlingskraft från regeringen. Nästa år kommer allt att ställas på sin spets. Ett stundande presidentval våren 2027 och förhandlingar som pågår om nya CAP 2028 - 2034 står på spel.

Kanske var det därför som den näst största jordbruksmässan i Frankrike, Sommet de l´élevage, som hölls strax utanför staden Clermont-Ferrand, drog rekordpublik – 139 000 besökare. Engagemanget är stort liksom upprördheten. ”Vi måste hitta nya vägar framåt” var en fras som låg på allas läppar.

Temat för mässan var betesdrift eller nomadiserande boskapsskötsel. Det är samma tema som FN-organet FAO har för 2026. Ivana Mardesic från FAO förklarade att extensiv uppfödning pågår i 75 procent av världens länder på nästan hälften av jordens yta. Det handlar om en miljard djur – nötkreatur, får, getter, kameler, jakar och renar.

Som de flesta jordbrukare i Europa tampas uppfödarna med press på markpriser, svåra generationsskiften, klimatförändringar och uteblivet erkännande för sina arbetsinsatser och stöd för dem. Målet med att rikta ljuset på betesdrift är att ge den ökad förståelse och att den erkänns som hållbar djurhållning, där man framhåller djurvälfärd och biologisk mångfald. Att hålla markerna betade och öppna är också en garanti för att förhindra skogsbränder, vilket man efter sommarens bränder insett vikten av.

Clermont-Ferrand ligger bland Centralmassivets berg och många bedriver där uppfödning av nötkreatur ofta med stabila, robusta franska raser. Köttproduktion dominerar men mjölkproduktion

förekommer också och av mjölken görs de populära ostarna i landskapet Auvergne. Förutom i Centralmassivet bedrivs betesdrift i bergstrakter på Korsika, i Vogeserna, Jurabergen, Alperna och Pyrenéerna. Sammanlagt på ungefär hälften av de franska betes- och gräsmarksarealerna.

Köttproduktionen går ner i Frankrike av en mängd olika anledningar. Till exempel ligger medelåldern för bönderna på 64 år och det är svårt med generationsskiften. Utmaningen är att uppmuntra unga att vilja etablera sig och ge dem en möjlighet att bedriva sin verksamhet lönsamt. Det behövs nya, unga krafter för att hålla nivån på livsmedelsproduktionen uppe.

Marie-Odile Nozières-Petit arbetar på det franska statliga forskningsinstitutet för lantbruk, livsmedel och miljö, INRAE, i Montpellier. Hon forskar på hur kommande CAP kan påverka systemet för djuruppfödning. Marie-Odile Nozières-Petit framför tre måsten: produktionskostnaderna måste minska, det måste vara lönsamt att vara producent och konsumenterna måste vara medvetna om de tilläggsvärden som alstras. Hon påpekar också att det saknas utbildning av hur man sköter beten, rent tekniskt.

Många bönder i Europa är oroliga för nedskärningar i den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP. Brigitte Misonne, är enhetschef för animaliska produkter på DG AGRI, Europakommissionen. Hon uttryckte kritik mot förslaget om nedskärningar för CAP och vill se en kompletterad och utökad ”verktygslåda”. Hon önskar en förbättrad inriktning av den gemensamma jordbrukspolitiken som är mer rättvis och enklare. Brigitte Misonne vill att de som behöver mest stöd ska få det.

Hon presenterade en strategi på fem punkter för EU:s djurhållningssektor, som tagits fram i samarbete med lantbrukare. Grundbegreppen i strategin är motståndskraft, konkurrenskraft, hållbarhet, territoriell mångfald och förträfflighet. Målet är en djurhållningssektor som kan blomstra och som är bättre rustad för framtida utmaningar.

Efter att ha lyssnat i nära sex timmar på runt 30 personer verkar de flesta, både producenter och forskare, vara eniga om att politikerna måste inse allvaret i att bevara betesdjur i bergstrakter. Samt att:

- Förstör inte den struktur med idisslande djur – kor, får, getter – som byggts upp under generationer.

- Gör det möjligt och ekonomiskt lönsamt för yngre att kunna driva verksamheten vidare.

- Se till att allt kött på marknaden följer samma bestämmelser, motverka illojal konkurrens.

- Se jordbruket som en investering, inte som en stödåtgärd.

- Gör brist på vatten till en prioriterad fråga.

För detta krävs bland annat att politiker, forskare och myndigheter slutar motarbeta och motsäga varandra.

Susanne Gäre
Lantbruksjournalist och författare. Hon har jobbat som korrespondent från Frankrike i 15 år för skandinavisk press och radio.